

podreti, pod katerimi je bilo pravo zbirališče podgan, ki so s podnicami vred hlev zapustile. Zdaj stojijo konji na sami zemlji in gnoj ostaja zimo in leto po 4—6 tednov v hlevu. Brž pa ko se gnoj iz hleva izvozi, se na 10 centim. debela plast kolikor mogoče suhe prsti najboljše močvirnice v hlev navozi in vrh tega še vsak teden jedna samokolnica take prsti pod jednega konja.

Če ni ravno suhe prsti močvirnice pri rokah, sme se z istim uspehom zdrobljena suha ilovica vzeti, ki gnoju neko črnkasto barvo daje. Peščene prsti pa ne jemljem, ker živina na nji težko leži, na drugi strani pa tudi premalo plinov in moče v se vsesava. Prednosti take nastelje v konjskih hlevih so: čist zdrav zrak, mehko ležišče za konje, in toraj boljši počinek živalim. Tudi za breje kobile je mehko ležišče dosti priležnejše nego trdi, potlačeni stan. Za kopita je boljše, če gnoj pod konji ostaja, kajti odkar tako ravnam s konji v hlevu, se nahaja manj bolenih kopit pri njih in tudi jih ni treba tolikokrat podkavati. Celo krbka in bolena kopita se zboljšajo in ozdravijo. Tudi boleznim na kitah se manj pogosto prikazujejo na mehkem stanu. Slednjič je tako pridobljeni gnoj dosti boljši, ker ima ves amonijak v sebi. Tak gnoj je posebno za lahka in rahla zemljišča prikladen in pospešen, kar sem zlasti od tega časa, kar tako z njim ravnam v hlevu, na njivah opazil. Kar se dela in truda tiče, ki ga vvažanje prsti v hlev prouzročuje, ni ravno tolik, kolikoršnega si morda kdo domišlja. Ni ravno več dela s tem, ko pa s vsakdanjim izvažanjem gnoja iz hleva na gnojišče. Tudi manj gnoja se na tak način ne pridela. Sploh pa je tako nastiljanje v konjskih hlevih vse priporočbe vredno. Tako piše Dunajski „Prakt. Landw.“ in njemu prepuščamo tudi odgovornost.

Dobra paša recam.

M. Tako pašo daje recam vodna ali morska leča (Lemna L.) vsem dobro znana povodna rastlina, kjer je kaj bazarjev, ribnikov ali drugih stojišč, ali počasu tekočih vodá. Znana je sem ter tje tudi pod imenom račja leča ali okrak in prepreza in prerašča stojišče vodé tako, da jo je vse zeleno. Ali tudi divje rece to hrano ljubijo, se še ne zna natanko, domače ali pitovne rece so pa na njo ves volk. Kaj rade plavajo po takem zelenem travniku in se posejajo, kakor bele ovčice po njem. Kdor ima torej pripraven ribnik, v kateri sme rece spuščati in kjer se mu ni treba bati, da bi rade mlade ribice lovile in žrle, ta si mora od račje reje dobička pričakovati. Rece se v takih razmerah množijo in debelijo. Pa tudi na kopnem na dvorišču se morejo rece s to rastlino krmiti. Pripravi se leseno ali kamenato korito in se tako postavi, da morejo rece lahko v korito noter in ven hoditi. To korito se nalije z vodo, v katero se potem iz ribnika ali bazarja vodne leče nanosi ali navozi. Rece to krmo rade jedó, tako, da je v

malih urah vse povžito. Ako se jim dva-trikrat na dan takih vodnih leč položi, je do večera že vse posnedeno. Samo po sebi pa se razumeva, da ob samih vodnih lečah rece ne morejo živeti in prospovati. Treba jim je še nekoliko druge hrane. Korita se morajo jim od časa do časa posnažiti. Tudi druga perutnina rada od te krme povživa, in tako je vodna leča velik polajšek pri reji perutnine. More se te hrane po 4 in več mesecev poleti posluževati. Kjer nje ni na ribnikih in bazarjih, se more lahko tje zasejati, ako se iz drugih močvirjev, kjer raste, tje zatrosi. Tako piše „Prakt. Landwirth“ naj tudi on zagovarja nasvet.

Dopisi.

Iz Jarenine. (Nova slovenska knjiga za ljudske šole). Kakor poljedelca vsako novo orodje, katero so umni skušeni in za poljedelstvo vneti možje izumili in katero mu bolje od starega služiti obeta, razveseli, ravno tako vsak vnet učitelj z radostjo pozdravlja novo knjigo, katera mu obeta bolji uspeh pri izgojitvi in učenju nježnih src in bistrih glav slovenske mladine in katera mu je za sredstvo vsega nauka o maternem jeziku namenjena. Najvažnejša knjiga za učitelja v ljudski šoli je berilo. Ono mu daje gradiva za branje, mu kaže pravila jezikova, kako naj učenci se vadijo, svoje misli in čute pravilno izraževati, ga vodi pri pravopisji in mu daje obilno gradiva za spisje. Dobro berilo je neusahljiv vir, iz katerega učenci po umnem napeljevanju učitelja zajemajo nauke za celo svoje življenje, s katerimi si bližijo srce, bistrijo um in svoje dušne zmožnosti in sposobnosti vsestransko razvijati in omikati se vadijo. Gradivo za realije, katere so po novi šolski postavi obligatni predmet v ljudski šoli, za katera pa se posebne knjige rabiti ne smejo, mora v berilo uversteno biti. Kako so vsemu temu dosedanja berila ustrezala, mi ni treba razkladati; itak vsak učitelj iz lastne skušnje to vé. Bilo je v njih toliko tvarine na eni strani preobilno, kolikor na drugi strani premalo. Z veseljem pozdravljamo novo šolsko knjigo „drugo berilo in slovnico“, katera je ravnokar v c. k. zalogi šolskih knjig beli dan zagledala in katera je namenjena začencem 3. in 4. šolskega leta. Knjiga obsega 223 strani, velja vezana 35 kr. Gradivo v njej je razdeljeno v 6 razdelkov: 1. obsega povesti, pesmi in pregovore, 2. človeško truplo in dosti, kar na tisto dobro deluje ali mu škoduje, 3. hišo in kar je pri hiši, 4. polje, gozd in gore in obilno vsega, s čim se posamesni letni časi tam posebno odlikujejo, 5. nebo in zemljo in prikazni tamkaj, 6. domovino in zgodovino. V slednjem je gradivo vzeto iz slovenskih krajev na Štajerskem in Kranjskem, kateri so že od nekdanj zavolj naravne posebnosti na glasu ali zgodovinsko imenitni. Zgodovinske podobe so vzete iz starega, srednjega in novega časa. Zadi v knjigi je pridjana slov-

nica in vaje za spisje. Slovnica je raztegnena tako daleč, kolikor nova postava v teh letih tirja. Ako le malo knjigo pregledamo, zapazimo, da je izvrstno delo, sestavljena z največjo marljivostjo odkušenih učiteljev, katerim načelnik je bil deželni šolski nadzornik g. J. Rožek v Gradcu. Posebna čast gre g. J. Rožeku, kateri se je veliko trudil in težavnih potov do ministerstva imel, preden je ono knjigo odobrilo in v c. k. zalogo šolskih knjig sprejeti blagovolilo. Hvaležni za njegov trud mu bodo vsi slovenski učitelji, otroci in starši do poznih časov. Še nekaj! V kratkem še izidete 2 slov. berili na prizadevanje istega gospoda nadzornika; eno bode služilo za 5. in 6. drugo za 7. in 8. šolsko leto — ali pa za nadaljevalne (nedeljske) šole. V slednjem bode le nauk o umnem kmetovanji, živinoreji, sadjereji in čebeloreji zapopaden. V kratkem bomo imeli 4 izvrstne slovenske šolske knjige, katerih prva je bila lani od g. J. Miklošiča izdana, in katere bodo skupaj nekaj celega, popolnega. V novi knjigi še je to pomenljivo, da je pod vsako pesmijo ime skladateljevo, kakor: Slomšeka, Jenka, Vilharja, itd. kar se v starih knjigah pogreša. Važno je za učence, ker se iz umotvorov uče spoznavati njih mojstre in ljubiti svoje slovenske prvake. Le kdor svojo domovino in nje slavne može pozna, tisti jo bo ljubil in ji služil z vsemi močmi; ne bode izdajalec svoje matere. S.

Iz Celja. (Katoliško podporno društvo). Popravek: Št. 11. Marija Ribežl (ne Ribež). št. 12. prof. Iv. Krušič daroval 20 gld. (ne 10 fl.) ustanovnine je vplačane 725 gld. (ne 723). — Redni letni udje plačujejo našemu društvu po 2 fl. na leto. Toda mnogo p. n. udov je blagovolilo dosti več darovati. Njihova častita imena so sledeča: 1) Prečast. gosp. France Juvančič, častni korar itd. 10 fl. 2) Prečast. gosp. Jožef Jeraj, župnik v Žavcu 20 fl. 3) Preč. gosp. Valentin Par, župnik 5 fl. 4) Preč. gosp. Jakob Bobinc, dekan 5 fl. 5) Preč. gosp. Martin Kovačič, kanonik in ravnatelj 5 fl. 6) Preč. gosp. France Ferenčak, župnik 10 fl. 7) Blag. gosp. Jožef Kodela, inženir in pos. v Mariboru 10 fl. 8) Čg. Jakob Krušič, kaplan 10 fl. 9) Č. g. Anton Ostrožnik, kaplan 10 fl. 10) Prekoršekova hiša na zgornji Hudinji 35 fl. 11) A. Sevšek na Šmiklavškem hribu 5 fl. 12) Fr. Kmecl na Šmiklavškem hribu 5 fl. 13) Miha Korošec na Šmiklavškem hribu 5 fl. 14) Jožef Kodela, posest. na Dobravi 5 fl. 15) Blag. gosp. Miha Žolgar, gimn. prof. 5 fl. 16) Gosp. Marija Krušič (Valentovka) v Celji 5 fl. 17) Gosp. Marija Stepišnik v Celji 5 fl. 18) Gospá Ana Humer v Celji 5 fl. 19) Gospá Terezija Kreitzberger 5 fl. 20) Neimenovan v Celji 5 fl. 21) Gosp. Fries, c. k. major v pokoju 10 fl. 22) Preč. gosp. Karol Hribovšek, nemški pridigar 6 fl. 23) Gosp. Fr. Lipovšek, občinski odbornik 6 fl. 24) Neimenovani v Mariboru 12 fl. 25) Preč. gosp. Jernej Voh, kaplan 5 fl. 26) Č. g. Avgustin Kuković, kaplan 5 fl.

27) Č. g. Josip Muha 5 fl. 28) Č. g. Ant. Ribar 5 fl. 29) Gosp. Andrej Žnidar (Zavinšek), občinski odbornik 14 fl. 30) Gosp. Martin Žnidar (Jakopič) obč. odbornik 5 fl. 31) Svetelova hiša na spodnji Hudinji fl. 2.20 32) Jožefa Bračič na zgornji Hudinji fl. 2.30. 33) Gosp. Jožef Planinšek, posestnik na Dobravi 5 fl. 34) Čast. gosp. Martin Škerbec, kapl. 3 fl. 35) 4 neimenovani fl. 2.50 36) Janez Zupanc, cerkvenik v Celji 3 fl. 37) Č. gosp. Matija Karba, kaplan v Dobrni 3 fl. 38) Gosp. Jožef Levičnik, občinski svetovalec v celjokolici 4 fl. — Ti izvanredni dobrotniki so darovali skupaj 268 gld.

Redni p. n. udje z letnim doneskom 2 gld. so dosedaj sledeči: 1) Čast. gosp. Ferdinand Majcen, mestni kaplan. 2) Gosp. Janez Schmid, bukovezar. 3) Čast. gosp. Franc Feuš, duhovnik. 4) Čast. gosp. Janez Skuhala, profesor. 5) Čast. gosp. Dr. Jan. Križanič, prof. 6) Čast. gosp. Dr. Jožef Pajek, prof. 7) Čast. gosp. Fr. Hirti, stolni kapl. 8) Čast. gosp. Peter Erjavce, župnik. 9) Č. gosp. Greg. Presečnik, kaplan. 10) Č. g. Jak. Očgerl, kaplan. 11) Č. g. Ant. Rodošek, kaplan. 12) Neimenovan v Celji. 13) Č. g. Alojzij Bratuša, kpl. 14) Č. g. Ropert Šuta, kaplan, 15) Č. g. Anton Fišer, kapl. 16) Č. g. Franjo Hebar, kapl. 17) Preč. gosp. Jožef Hašnik, župnik. 18—40) Sledeče blagorodne gospé in gospodične v Celji: Ana Jeretin, Degen, Rakuš, Julija Kuster, Ana Wogg, Antonija Radaković, Lena Wogg, Rauch, Debelak, Terezija Pospihal, Jovana Rankl, Kofler, Kadivnik, Nolli, Zangger, Pfeiffer, pl. Schildenfeld, Herič, M. Zangger, Regula, Wokaun, Kočevar in Schellander. 41) N. Kodela na Dobravi, 42) Gosp. Fr. Vrečko, pos. v Celji, 43) Jernej Kandolf na Dobravi, 44) L. Glinšek na Zg. Hudinji 45) Brencé na Zgornji Hudinji. 46) Alojzija Pinter na Dobravi, 47—49) Franc Vinko in Ana Dimec v Medlogu, 50) Štefan Kodela na Dobravi. 51) Franc Korošec, posestnik na Babnem, 52) Gosp. Franc Krašovic, pozlatar v Celji, 53) Anton Jeretin, posestnik na Babnem, 54) Miha Gobec, posestnik na Babnem 55) Grabner v Medlogu, 56) Jernej Kopitar, posestnik v Galiciji. Vsak po 2 gold. Znesé 112 gld. Drugi dobrotniki z manjšimi doneski so darovali 19 gld.

Vsi dohodki znašajo do 15. avgusta: ustanovniki 725 fl., izvanredni dobrotniki 268 fl., redni letni udje 112 fl., manjši doneski 19 fl. Skupni znesek 1124 fl.

Stroškov pa je: $\frac{1}{4}$ letno plačilo učiteljicam 150 fl. Drugi stroški 92 fl. 77 kr. Skupni stroški 242 fl. 77 kr. — Skupni znesek 1124 fl. Skupni stroški 242 fl. 77 kr. Ostane torej 881 fl. 33 kr. J. Ž.

Iz Ljutomera. (Naše delovanje po volitvah]. Sijajno smo zmagali Slovenci pri zadnjih volitvah. Svetu smo pokazali, da še smo čvrst narod, kakor pred mnogimi stoletji. Kako so se nemčurji zanašali na svojo moč! Niso mis-

lili, da bodo pri nas tako strašansko propali. In ko so videli izidek volitve, ostrmeli so. Neki celo niso verovati hotli na prvi hip, ali morali so pozneje, ko so videli in ko so slišali, kaj se je zgodilo. Kako so nemčurski časniki godrnjali in zdihovali, da bi se lahko trdemu kamnu usmilili. Kako tužno pravi „N. f. Presse“ ko so bile volitve na Kranjskem dokončane: „So haben sich die Zeiten geändert“. (Tako so se časi spremenili). Sedaj se je začela naša doba, osoda nam je ugodniša začela biti. Ta trenotek moramo porabiti za utrditev proti našim sovražnikom, moramo se ožje med sabo zvezati, da nas nobena nemčurska sila ne boče mogla več ločiti. Ne smemo sedaj zaradi naše zmage počivati, ne rok križem držati, zlasti tam ne, kder še nismo zmagali, to je na Koroškem, pa tudi drugod je še dela dovolj, ako hočemo dospeti do polne narodne zmage. Narodno zavest nam je treba buditi in krepiti, da bodo nemčurji videli, kako naši kraji niso za njih ustvarjeni, t. j. za njihovo liberalno nemškutarijo, da njihovi misijonarji pri nas ne morejo nič, celo nič opraviti, ker mi smo gluhi in slepi za njihovo vero, naša sreča so kamen za njihov nauk. Nemčurjem moramo pokazati, da se še niso utrdili v naši deželi, da mi nismo hlapeci njihovi. Pokazati njim moramo, da smo krepak narod, da še v nas biva nepokvarjena moč, da smo sami sebi gospodarji. Mi smo si v zadnjih časih mnogo meči pridobili, s katero lahko tudi mnogo storimo. Med seboj moramo se najpred utrditi. „Sloga jači, nesloga tlači“! Složni moramo biti, zraven pa neutrudljivo delati za našo sveto narodno reč.

Od sv. Petra pod Mariborom. (Sijajna svečanost) se je obhajala pri nas v nedeljo 10. avgusta. Č. g. Marko Čeruko, sin obče spoštovanega cekmeštra France-ta Črnko, daroval je prvo sv. mešo Vsemogočnemu. Ob 10. uri je bil slovesni spreved od sv. Petra na „goro“. Med veselo godbo in donenjem možnarjev stopal je g. primicijant, spremljan od veliko duhovnikov in bogoslovcev, od belo opravljenih deklic in neštevilno mnovega ljudstva k altarju. Služba božja se je začela s sv. mešo, pri kateri so g. primicijantu stregli lastni brat č. g. Jožef Črnko in dva rojaka št. Peterska, vsi nekdanji primicijanti tukajšnji. Po evangelju so stopili domači župnik in črsvi korar M. Glaser na prižnico ter so imeli slovesen nagovor. Govorili so o duhovnem veselji zvestega duhovnika. Krepka in jasna beseda je globoko poslušalcem segala v srce. Pri sv. meši so peli čč. gg. bogoslovci Mariborski latinsko mešo in pri darovanju se je oglasila posebno izvrstna pesem našemu g. primicijantu za spomin. Ko je služba minola, se je vršil spreved nazaj k sv. Petru. Pri obedu na domu g. primicijanta so se razne napitnice napivale. Naj bi lepa št. Peterska fara še večkrat enakih lepih slovesnosti čakala!

H.

iz Lembaha. (Starinske gomile). V Režmanovem po domače Dobajevem lesu blizu Drave 5 minut od Lembaha so od ljudstva tako imenovane gomile. Da je celi hribček gotovo umetno narejen, ne naravno, se ne da tajiti. Pravljičica o teh gomilah že kaže, da je moralo nekaj posebnega biti. Sedajni posestnik istega lesa je pripovedoval, da je nekdo videl se vé pred letmi velikega črnega psa na gomilah se kotati, ki je tak hrup delal, ko bi se celi les podiral, in od pastirjev si nobeden ni upal še po dnevi ne na gomile; po noči pa se jih je vse ogibalo. Gomile so na štiri vogle po korakih premerjene okoli 32 sežnjev široke in 48 sežnjev dolge. Zgoraj so celoravne. Na vseh štirih krajih so nižave, kar priča, da se je zemlja jemala za povišanje hriba. Od vzhodne strani je kakih 10 sežnjev, po drugih 23—4 sežnjev visoki hribček. Po sredini je napravljena steza do Drave. Na robu je bil gotovo nekdanj zid, ker smo pri kopanju na večih krajih povsod našli že skoro v rudečo zemljo spremenjene opeke. Zid ni bil širok in tudi ne globoko na dno sezidan. Vse kaže, da je bil bržčas starodavni rimski tabor, v katerem je bila po sredini steza napravljena do Drave zavoljo privažanja vode. Kakor smo slišali, je pri Dunaju več enakih tabornov bilo. Dobro bi bilo, ko bi hotel kateri starinovedec hribček pregledati, morda gospod profesor Mülner.

Ž.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Rojstni 49. god cesarjev bil je po celém cesarstvu dne 18. avgusta t. l. slavno in sijajno obhajan, posebno pa še od vselej zvestih Slovanov, ki pozdravljajo letošnje leto kot začetek boljše dobe! Vrli in narodni Mozirčani so res pravo zadeli, ker so poskrbeli, da je ta najnarodnejši trg na Slovenskem cesarjev dan izredno svečano slavil; trg je bil zvečer razsvitljen in ves praznično ozalšan! Slava jim! — Novi ministri so 19. avg. cesarju prisegnoli zvestobo in udanost. Ustavoverci so precej preplašeni. Najrajši bi se v grofa Taaffeja zagnali, kakor nekdanj v grofa Hohenwartha. Ali manjka jim mozga in mišic. V 9letnej zapravljivosti so onemogli. Jihove jeze v časnikih se toraj tudi nihče ne plaši, tem menje, ker bodo vsaki čas zgubili svojo največjo zaslombo, magjara in grofa Andrassy-ja. — Bivši minister Pretis je postal cesarjev namestnik v Trstu, prednik baron Pino je prestavljen v Linc in odtod baron Widman na Tirolsko. — Na Ogerskem se močno dela na propad ministra Tiszaja in za grofa Andrassy-ja se malokdo zanima, kar je obče ljudi osupnilo; še Magjari tedaj niso zadovoljni z njim. Temu se ni čuditi, vsaj sta Andrassy in Tisza največ kriva, da je ondi vse z dačami preobloženo. Nadvojvoda Albreht je na Erdeljskem vojake ogledoval in potem odpotoval v Rumunsko, da je ondi rumunskega kneza obis-